

FORSKNINGSBERETNING

FRA

DANMARKS KUNSTBIBLIOTEK

2004-2005

Forskningsstrategi

Det er Danmarks Kunstbiblioteks (DKBs) opgave at samle, bevare, registrere og formidle viden om arkitektur, billedkunst og kunsthistorie; som nationalt hovedfagbibliotek har DKB en særlig forpligtigelse med hensyn til dansk arkitektur og billedkunst.

Forskning udført ved DKB skal i hovedsigtet være til støtte for samlingsopbygningen og til gavn for institutionens målgrupper. Kvaliteten af det, der tilbydes lånere og besøgende, er nøje forbundet med kvaliteten af den forskning, der udføres i tilknytning til institutionen. Et forskningsbiblioteks registrering og formidling kan sidestilles med museernes registranter og kataloger. Her fremlægges resultaterne af en koordineret og videnskabeligt baseret indsats med hensyn til vedligehold, udbygning og registrering af institutionens samlinger.

Forskningsressourcer

Til DKB var der i perioden tilknyttet 2 fuldtidsansatte seniorforskere og – til ultimo februar 2005 - én forsker (i 2004 = $\frac{3}{4}$ forskningsårsværk, i 2005 = $\frac{1}{2}$ forskningsårsværk); hertil kommer den forskningstid, overbibliotekaren kan afse. Til institutionen har der i perioden herudover været tilknyttet to videnskabelige medarbejdere (halvandet årsværk). De er uden egen forskningstid, men indgår sammen med andre medarbejdere i institutionsprojekter.

Sammen med Aarhus Universitet og Danmarks Biblioteksskole og med støtte i midler fra Kulturministeriets Forskningsfond har DKB sluttelig to ph.d. studerende tilknyttet. cand.mag. Simon Pedersen (ansat 2004) arbejder på et projekt om dansk museumsbyggeri, fra Bindesbøll til Zaha Hadid og cand. scient. bibl. Mikkel Christoffersen (ansat 1/8 2005) arbejder på et projekt om beskrivelse og tilgængeliggørelse af visuelle ressourcer i kulturarvsinstitutioner.

Forskningsberetning 2004-05

Beretningen har fire hovedafsnit:
institutionens egne forskningsprojekter
en række tværinstitutionelle projekter
medarbejdernes individuelle projekter
gæstemedarbejderes projekter 1999-2003

I. DKBs EGNE FORSKNINGSPROJEKTER

Følgende fire projekter, der bygger på et samarbejde mellem DKBs bibliotekarer, forskere og videnskabeligt ansatte, har som hovedsigte at forbedre og udvide adgangen til data, registranter og litteratur for forskere, uddannelsessøgende og institutioner i hele landet.

Alle fire projekter bidrager således til at udvide og berige Bibliotekets web-registranter. Ved udgangen af 2005 er web-strukturen som nedenfor illustreret:

www.kunstabib.dk

Danmarks Kunstbiblioteks online formidling af samlinger, registranter og data

Online kataloger:

{ Bøger og tidsskrifter [KUNST]

	Arkitekturtegninger [ARKI] Kunsthistorisk Billedarkiv [DAK] Dias [DIAS]
Online bibliografi:	{ Dansk billedkunst og arkitektur [BDK] Bibliography of History of Art [BHA] adgang kun fra DKB
Online kunstnerleksika:	{ Weilbach Dansk Kunstnerleksikon (4. udg.) The Grove Dictionary of Art (via www.kunstbib.dk)

1. Online katalogerne over DKBs arkivalske samlinger

Arbejdet med at udvide online registreringen af arkitekturtegningerne og samlingerne af fotos, kataloger og arkivalsk materiale vedr. dansk billedkunst er fortsat. I begge baser er der gennemført en omfattende tilretning af posterne. I første omgang standardiseres navneformer (efter Weilbach), hvilket vil forenkle søgning dels med bogbasen (hvor disse navneformer allerede bruges), dels med det digitaliserede leksikons 4. udgave.

2. Den kunsthistoriske nationalbibliografi

DKB er ansvarlig for de nationale bidrag til to kunsthistoriske fagbibliografier:

For det første den kunst- og arkitekturhistoriske nationalbibliografi, Bibliografi over Dansk Kunst (BDK), som dækker litteratur på dansk og udenlandsk om dansk arkitektur og billedkunst samt kunsthåndværk og -industri.

For det andet de danske bidrag til den Getty-finansierede internationale kunsthistoriske bibliografi, *Bibliography of the History of Art* (BHA), hvortil der årligt indberettes et antal poster med engelske *abstracts*. Disse bidrag sikrer, at resultaterne af dansk-publicerede bidrag til arkitektur- og kunsthistorien bliver gjort synlige for den internationale forskning. BHA har i 2004-05 fra DKB modtaget 191 referencer og engelsksprogede *abstracts*.

BDK basen med litteratur om dansk billedkunst og arkitektur blev i 2001 gjort tilgængelig på internet adressen www.kunstbib.dk. I 2003 er basen med støtte i en bevilling fra DEF, Danmarks Elektroniske Forskningsbibliotek, blevet udvidet bagud, så den med i alt ca. 47.000 poster nu dækker hele den relevante litteratur fra ca. 1933 til i dag. I 2004 fortsatte udvidelsen med en retrokonvertering af den trykte standardbibliografi fra 1935, Merete Bodelsen og Aage Marcus, *Dansk kunsthistorisk Bibliografi* (Kbh. 1935), så at basen primo 2005 omfatter den væsentligste litteratur om dansk billedkunst og arkitektur publiceret fra sidst i 1600-tallet til i dag. Basen ajourføres løbende.

3. Kunstner-signaturindeks

Projektet sigter på at opbygge en database i Bibliotekets web over signaturer af danske billed-kunstnere. Det bygger på en stor, allerede eksisterende samling af aftegninger, som er indsamlet af bibliotekar Orla Pedersen, og som i 2004-5 er blevet udvidet betydeligt med materiale fra Weilbachs Arkiv, fra Kunsthistorisk Billedarkiv samt fra samlingen af arkitekturtegninger. Orla Pedersen har i samarbejde med kolleger ligeledes stået for forberedelsen af digitaliseringen af hele samlingen, så det bliver muligt at søge på både kunstnernavne og på de initialer, som kunstnersignaturer ofte er forkortet til. Herudover

planlægges det at supplere med nogle få oplysninger om kunstnerne samt en afbildning af signaturerne.

Projektet er i 2004-2005 forsat, det sidste år på fuld tid. Materialet, der nu samlet omfatter 6300 kunstnernavne med ca. 10.000 signaturer, vil i løbet af 2006 blive indscannet, så registranten kan gøres tilgængelig for offentligheden.

4. Boghistorie

Projektet er på grund af manglende midler indtil videre sat i bero.

II. TVÆRINSTITUTIONELLE FORSKNINGSPROJEKTER

Følgende projekter planlægges i et samarbejde med andre institutioner, i ind- og udland.

1. Ph.d.- projekter

DKB deler et ph.d. projekt med Afdeling for Kunsthistorie, Aarhus Universitet (påbegyndt 2004) og et andet med Danmarks Biblioteksskole (påbegyndt 1/8 2005).

2. Indretning af studiesal for Weilbachs arkiv

I 1999 indgik DKB og Den selvejende institution Weilbachs Kunstnerleksikon og Arkiv en aftale om at udvide samarbejdet med henblik på en placering af Arkivet i Bibliotekets lokaler. Det var den fælles opfattelse, at en sådan placering ville berige det fælles forskningsmiljø og forbedre offentlighedens adgang til Arkivets materialer. Arkivets nye lokaler åbnedes for publikum i marts 2003. Der er siden gennemført en revision og opdatering af den digitaliserede udgave af fjerde udgaven af Weilbachs Kunstnerleksikon. Besøgsantallet i studiesalen på Charlottenborg ligger fortsat langt højere end i Arkivets mange år i Nivå. Arkivets materiale indgår i den ovenfor omtalte kunstnersignaturbase. Fra 2006 påbegyndes en online registrering af arkivalierne.

3. Jubilæumsværket Kunstakademiet 1754- 2004

I forbindelse med Kunstakademiets 250 års jubilæum indgik DKB i samarbejde med andre institutioner, der historisk er tilknyttet Akademiet, i planlægningen, redigeringen og udarbejdelsen af et jubilæumsskrift, der skulle belyse institutionens historie.

På det praktiske plan har DKB fra 1999 til 2000 huset det af Akademiraadet nedsatte jubilæumsudvalg samt redaktionen for jubilæumsværket. Gennem aftaler om frikøb, i 2001 i to mdr., i 2002 i tre, i 2003 i 7 mdr. og i 2004 i 4 mdr. har forskningsbibliotekar mag. art. Anneli Fuchs endvidere været fuldt tilknyttet projektet som redaktør såvel som forfatter.

Tre medarbejdere har bidraget til jubilæumsskriftet med omfattende undersøgelser om DKBs historie fra 1754-2004, om Samlingen af Arkitekturtegninger fra 1846 til i dag, om Billedkunstskolerne i perioden 1954-1979 og om Arkitektskolen i perioden 1754-1854 og 1904-1954.

Jubilæumsværket med de nævnte undersøgelser blev publiceret i 2004.

4. Jubilæumsudstillinger

I forbindelse med afholdelsen af jubilæumsudstillinger på Kunstakademiets billedkunstskoler var mag. art. Karin Kryger i foråret 2004 projektansat i én måned på DKB med henblik på katalogisering og bestemmelse af de tegninger i bibliotekets samlinger, der stammer fra

Kunstakademiets gips- og ornamentskoler. Arbejdet indgik i kataloget Jan Zahle (ed.), *Spejlinger i gips* (Kbh. 2004), 212-292.

5. Udstilling om arkitekten Kaare Klint

Samlingen af Arkitekturtegninger planlægger sammen med Kunstindustrimuseet en udstilling om arkitekten Kaare Klint (1888-1954). Udstillingen er berammet til år 2006.

Med henblik på at forberede udstillingen har DKB og Kunstindustrimuseet aftalt at dele udgifterne ved en projektansættelse (hver i tre måneder) af arkitekt Gorm Harkær, der er den førende kender af Klints produktion. Herudover er der til støtte for Gorm Harkærs arbejde bevilget midler fra Bergiafonden. Gorm Harkærs værk om Klint foreligger som afsluttet manuskript. Dets udgivelse er berammet til 2006.

III. INDIVIDUEL FORSKNING

Med hensyn til vægtningen mellem fælles og individuel forskning er det til DKBs fordel, at de ansattes individuelle forskning spænder fra antikken til nutidskunsten. Gennem denne spredning sikres en ligelig kompetence-fordeling i fagreferencen og bogvalget. Den individuelle forskningstid fastholder de ansattes direkte tilknytning til centrale dele af de faglige miljøer, som DKB betjener. Og de til institutionen knyttede projekter udvider kendskabet til væsentlige dele af samlingerne.

Videnskabelig medarbejder mag. art. Anneli Fuchs

Faglige hverv: formand for censorkorpset ved kunsthistorie på universiteterne og medlem af korpset.

Publikationer 2004-2005:

Anneli Fuchs & Emma Salling (red.): *Kunstakademiet 1754-2004*. Bd. I-III. [Kbh.], Det Kongelige Akademi for de Skønne Kunster: Arkitektens Forlag, 2004.

Heri bl.a.: "For samfundet, kunstneren eller kunsten. Billedkunsts skolerne fra midten af 1950'erne til slutningen af 1970'erne", Bd. II, kap, I, s. 8-77.

"Statens kunsthistoriske Fotografisamling – Kunsthistorisk Billedarkiv", i: *Det kunsthistoriske studieapparat. Hånd- og debatbog fra den videnskabelige hverdag* (Kbh. 2004) s. 44-59.

"Den glemte skyforsker" [Philip Weilbach] i: *Aktuel Naturvidenskab*, nr. 3, 2005.

Igangværende arbejde:

En større videnskabelig artikel om kunsthistorikeren Philip Weilbachs skystudier og bidrag til dansk meteorologi.

Projektet "Kilder til belysning af dansk kunst i det 20. århundrede" (s.m. mag.art, ekstern lektor Søren Houmann)

Med støtte fra Novo Nordisk Fonden (til aflønning af en studentermedarbejder) går projektet ud på at identificere og fremdrage væsentlige tekster af danske kunstnere, kritikere og kunsthistorikere fra danske tidsskrifter, udstillingskataloger m.v. I første omgang skal materialet indgå i et studiearkiv, men tanken er på sigt, at der skal udgives en kritisk, kommenteret antologi på basis af det indsamlede materiale, enten i bogform eller digitalt.

Overbibliotekar, dr. phil. & ph.d. Patrick Kragelund

Faglige hverv: censor ved Danmarks Biblioteksskole.

Fører som medlem af Det danske Sprog- og Litteraturselskab tilsyn med to udgivelsesprojekter, et om dansk renæssancepoesi og et om Bertel Thorvaldsens breve.

Afsluttede projekter 2004-5

PK har i forbindelse med arbejdet på en bog og nogle artikler været på studie- og arbejdsophold i Venedig og London.

Har publiceret bidrag til jubilæumsværket *Kunstakademiet 1754-2004* og til to kunst- og bibliotekshistoriske antologier (nr. 1, 2 og 3).

Har afsluttet en række undersøgelser om antikke indskrifter på genstande i danske samlinger (publ. 4, 5, 6 og 8).

Har afsluttet en undersøgelse om det litterære forlæg for udsmykningen af Palladio's villa Caldogno uden for Vicenza (publ. 10).

Igangværende forskningsprojekter:

Skriver på en bog med arbejdstitlen: *Historical drama in ancient Rome* (jfr. publ. 7 og 9).

Arbejder på artikler om "The Mocenigo, the Medici and Candia: Eight Paintings in the Venetian *Ca' Mocenigo di San Stae*", om "Olympens guder på Frederiksborg" til udstillingskataloget *Christian IV's Frederiksborg*, om "Abildgaards Riddersal" til et udstillingskatalog om *Kongerækken i Kunsten* til Christiansborgs 100 års jubilæum januar 2007, om "Changing identities – about re-use and redefinitions of portraits" til katalog til udstillingen *IMAGE – Portraits of power from Antiquity to present* (Frederiksborg, Glyptoteket 2008) og om "The impact of the *Octavia* on Renaissance Tragedy, from Trissino to Shakespeare".

Publikationer 2004-05

1. "Kunstakademiets Bibliotek bliver Danmarks Kunstbibliotek" i: E. Salling og A.F. Fuchs (edd.), *Kunstakademiet 1754-2004 I* (Kbh. 2004) 383-420; 429-446
2. "Bibliotekshistorie og kulturarv: Formidling af et 250 års jubilæum" i: N. Dahlkild og N.D. Lund (edd.), *Biblioteksarbejde 67-68* (2004) 89-97
3. "Danmarks Kunstbibliotek – historie, udvikling og opgaver" i: H. Dam Christensen & Louise C. Larsen, *Det kunsthistoriske studieapparat. Hånd- og debatbog fra den videnskabelige hverdag* (Kbh. 2004) 22-43

4. "Fabretti, Rostgaard and some Paper Impressions of Greek and Roman Inscriptions in the Danish Royal Library", *Analecta Romana Instituti Danici* 29 (2003) 155-173; udkom 2004.
5. "A Dedication to Silvanus (CIL VI.36827) in the Ny Carlsberg Glyptotek", *Classica et Mediaevalia* 56 (2005)
6. "The Latin Inscriptions in the Ny Carlsberg Glyptotek: Old Provenances, New Readings", *Analecta Romana Instituti Danici* 31 (2005) 37-58
7. "History, Sex and Scenography in the *Octavia*", *Symbolae Osloenses* 80 (2005)

Arbejder under udgivelse:

8. "Livy, the Savelli and a *Domitian/Nerva* in the Ny Carlsberg Glyptotek", *Journal of the History of Collections* (Oxford 2006) 1-7
9. "Senecan Tragedy - Back on Stage?"; publiceres i: J. Fitsch (ed.), *Seneca - Oxford Readings in Classical Studies* (Oxford 2006)
10. "Palladio, Trissino and *Sofonisba* in Villa Caldogno at Vicenza", *Analecta Romana* 32 (2006)
11. "Fra Abildgaards Værksted: En genopdaget rumudsmykning af Tiarco Meyer Cramer"; publiceres i *Meddelelser fra Thorvaldsens Museum*
12. "The Bajocco in Copenhagen: by Juel, Fragonard, Vincent or Abildgaard?"; mss på 10 sider under udgivelse.

<p>Seniorforsker, mag. art. Alena Marchwinski</p>
--

Forskningsprojekt

Mødet med den Anden som motiv i dansk malerkunst 1820-1870. Jfr. "Forskningsplan for 2000-2004".

Takket være Kulturministeriets Forskningspulje kan jeg fra december 2005 til juli 2006 koncentrere mig om færdiggørelsen af projektet "Mødet med den Anden som motiv i dansk malerkunst 1820-1870".

Projektet undersøger et overset aspekt af dansk malerkunst i perioden 1820-1870: repræsentationen af den Anden. Valget af denne højst aktuelle synsvinkel kaster lys på aktivering af forskelle som en vigtig forudsætning for dannelsen af såvel kollektive som individuelle identiteter. Projektet undersøger to modaliteter af den Anden: periodens overvejende stereotype skildringer af henholdsvis italienerne og orientalerne, og skildringer af mødet mellem kunstneren og modellen, der som en subjekt-objekt relation udgør et vigtigt udsagn om selve kunstens andethed i forhold til den billedeksterne verden.

Metoder, synsvinkler og teori

Teoretiske refleksioner over begrebet "den Anden" udgør en væsentlig del af projektet, der trækker en række tankemæssige linjer op for at nærme sig begrebets filosofiske substans og kunstneriske visualisering. Min teoretiske indfaldsvinkel læner sig især op ad Emmanuel Lévinas mødets filosofi: et ansigt-til-ansigt møde, der forpligter moralsk til ansvaret for det andet menneskes andethed. Teoriens anvendelighed på billedkunsten er langt fra uproblematisk i betragtning af Lévinas udpræget ikonoklastiske holdning. Alligevel vil jeg mene, at hans begrebsapparat med fordel kan benyttes i den kunsthistoriske refleksion. Det ansporer nemlig til at afdække kunstens misrepræsentationer af den Anden, hvad enten det drejer sig om "den helt Anden" (orientaleren), "den næsten Anden" (italieneren) eller "den tæmmede Anden" (modellen).

Side om side med de teoretiske overvejelser undersøger projektet de narrative strukturer bag visualiseringen af mødet med den Anden. I denne forbindelse indtager blikket en helt central rolle. De forskellige former for udveksling af blikke eller mangel på samme definerer selve mødets forløb og de magtrelationer, der udspiller sig mellem de implicerede parter. Beskuerens tilstedeværelse gør selvsagt situationen yderligere kompliceret ved at skyde et tredje led i konfrontationen.

Sidst men ikke mindst undersøger projektet forbindelsen mellem andetgørelsen og behovet for at formulere en ny selvforståelse i 1820-1870 Danmark. Periodens individualistiske og nationale orientering gør nemlig den Anden til en vigtig identitetsskabende kategori, der er medvirkende til at give subjektet substans og de nye kollektive identiteter en tilsyneladende afgrænset og stabil karakter.

Projektbeskrivelse

Mens første del af projektet har til hensigt at indplacere mødet med den Anden i en filosofisk og historisk kontekst (jfr. "Metoder, synsvinkler og teori"), består projektets anden del af værk-baserede analyser. De udvalgte kunstværker koncentrerer sig dels om rejsebilleder fra Italien og Orienten og dels om kunstneres selvtematiseringer med særlig henblik på konfrontationen mellem den skabende kunstner og hans motiver. Begge kategorier kommer til udtryk i Ditlev Bluncks "Danske kunstnere i osteriet La Gensola i Trastevere", der af den grund er et centralt billede i undersøgelsen.

Valget af folkelivsskildringer fra Italien og Orienten er ikke tilfældigt, idet den italienske Anden og den orientalske Anden i de fleste eksempler indkredser to forskellige repræsentationer af andetheden - en idealiserende, nærmest paradisiske vision og et fjendebillede, båret af lige dele fascination og angst. I deres bestræbelser på at konstruere et modbillede til den nordiske identitet fremstår begge repræsentationer som en monologisk form for fortælling, der overser den Anden til fordel for kunstneres stærkt kodede forestillinger om den fremmede verden og dens beskaffenhed. Det fremmede bliver dermed på en gang mindre fremmed, fordi kontrolleret, og mere fremmed, fordi underlagt en reduktionistisk fiktionisering, der ikke mindst forsyner det enkelte menneske med en kollektiv identitet som den Anden. Ved siden af bl.a. Niels Simonsens stereotype skildringer af orientalerne og Ditlev Bluncks af den romerske befolkning vil undersøgelsen nærlæse L.A. Schous "Kludesamleren". Muligvis drejer det sig her om en version af Den evige Jøde, der om noget motiv tematiserer den fremmede. Hos Schou sker det imidlertid på en måde, der gør billedet til et ansigt-til-ansigt møde mellem betragteren og den Anden som et menneske, der påkalder sig respekt og anerkendelse.

Kunstneres selvtematiseringer introducerer forskellige modaliteter af den Anden som bl.a. et udsagn om kunstnerens metier, hans rolle og selve billedliggørelsens væsen. Som sådant er motivet velegnet til at supplere rejsebilledernes etiske aspekter med diskussionen af det kunstfilosofiske og æstetiske indhold i skildringer af mødet med den Anden. Genstand for værkanalyser bliver i denne del af projektet en række fremstillinger af kunstneren ansigt til ansigt med sit motiv, i det øjeblik motivet omsættes til idé og form. Enhver tilblivelse af kun-

stværket er jo en konfrontation med det fremmede i forhold til det skabende jeg. At denne fremmedhed i sagens natur må tæmmes, dvs. underlægges kunstnerens skabende vilje, fremgår tydeligt af konfrontationen mellem kunstneren og levende model. I deres asymmetriske indbyrdes forhold er kunstneren det iagttagende og skabende subjekt, mens modellen per sin funktion må nøjes med rollen som blot en genstand for kunstnerens professionelle blik. Med udgangspunkt i ateliersituationers særprægede møde mellem kunstneren og den Anden vil undersøgelsen diskutere blikkets betydning for objektgørelsen af den Anden samt den kunstneriske repræsentation som en forskelsdannelse (eller om man vil en mortificeringsproces). Denne forskelsdannelse er allerede indskrevet i myten om malerkunstens oprindelse i den fikserede skygge, der i undersøgelsen bliver eksemplificeret af Heinrich Eddeliens skildring af motivet: et møde mellem kunstneren, modellen, dens Anden (skyggen) og døden, der lurer bag den skiagrafiske repræsentations karakter af spor.

Foreløbige publikationer

”Encounter with the Other: Wilhelm Bendz' *A Sculptor (Christen Christensen) Working from the Life in his Studio*”, i: *Statens Museum for Kunst Journal*, 2000, pp. 82-92.

”Mødet med det Andet. Christen Købkes *Parti af Afstøbningssamlingen på Charlottenborg*”, *Kunst og Kultur*, III, 2002, pp. 167-176.

”Den orientalske Anden. Maleren Niels Simonsens *En arabisk familie i ørkenen*”, i: *Kritik*, 2003, nr. 162/163, pp. 130-140.

”Den Andens Ansigt. L.A. Schous *Kludesamleren*”, i: *Kritik*, 2005, nr. 175, pp. 54-64

Seniorforsker, mag. art. Claus M. Smidt
--

Forskningsprojekter

I samarbejde med arkitekt MAA Karl Johan Skovgaard Lassen: Frihåndstegninger af dansk arkitekter i det 20. århundrede, forskningprojekt på baggrund af den omstændighed, at den obligatoriske undervisning i frihåndstegning fra 2001 afskaffedes på Kunstakademiets Arkitektskole. Undersøgelsen går ud på at påvise betydningen af, at arkitekter forstår at betjene sig af de gammeldags medier som pen, blyant og pensel i en tid, hvor de elektroniske medier truer med at bryde med en hundredårig tradition. Arbejdet afsluttes med en publikation hos Aschehous forlag i foråret 2006.

Modernismens huse, i samarbejde med arkitekt MAA, ph.d. Ola Wedebunn. Foreløbigt resultatet i nedennævnte bog, der udsendes i forbindelse med bygningskulturens dag i september 2005. Projektet viderebearbejdes med henblik på en større publikation, der formentlig udgives af Nyt Nordisk Forlag, Arnold Busck.

Dansk arkitektur i 1000 år. Et stort oversigtsværk i to bind, som Aschehous Forlag har tænkt sig at publicere med CMS som eneforfatter.

Publikationer

1. "I den gode smags tjeneste", kapitel 1, 1754-1779, p. 4-19; "Stil og natur", kapitel 2, 1779-1804, p. 20-33 & "Fugl Fønix", kapitel 3, 1804-1829, p. 34-51, i *Arkitektur DK 1 2004*, Kbh. 2004 (parallel dansk/engelsk tekst), også som selvstændig bog under titlen *Arkitektur i 250 år*, Kbh. 2004.
2. "Fundamentet. De første hundrede år" (s.m. Emma Salling), p. 73-97; "Fra tempel til boligblok. Arkitektur i første halvdel af 1900-tallet", p. 321-381 & "Kunstakademiets Bibliotek bliver Danmarks Kunstbibliotek" (s.m. Patrick Kragelund), p. 421-429, i (ed. Anneli Fuchs & Emma Salling) *Kunstakademiet 1754-2004*, Bind I, Kbh. 2004 .
3. "Herregården – en historisk oversigt", i *Herregården*. Bygningskulturens Dag 2004, Kulturarvsstyrelsen, Kbh. 2004, p. 9-12.
4. "Et blad af Charlottenborgs bygningshistorie", i (ed. Pontus Kjerrman, Bjørn Nørgaard, Jan Zahle & Jens Bertelsen) *Spejlinger i gips*, Kunstakademiets Billedkunstskoler 2004, p. 61-77.
5. "Den større gårds bygningsanlæg - om bevaring af kulturarven", i *Tidsskrift for Landøkonomi 3/2004*, Det Kgl. Danske Landhusholdningsselskab, Vejen 2004, p. 55-61.
6. *Modernismens huse*. Bygningskulturens Dag 2005, Kulturarvsstyrelsen 2005. (medforfatter: Ola Wedebrunn)
7. "Godsejer eller proprietær - hvad er en herregård?", i *Herregårde . Jordegods . Herlighed. Tanker fra Gammel Estrup*, Gammel Estrup. Jyllands Herregårdsmuseum 2005, p. 72-76.
8. "Gæst på godset", i *Udsigt til Guldalderen*, Storstrøms Kunstmuseum/Skovgaard Museet 2005, p. 77-93.
9. "Det gamle Råd-, Ting- og Arresthus i Fredericia", i *Meldahls Råd-, Ting- og Arresthus*, Realea A/S, p. 7-16.

Arbejder under udgivelse

TEGNING . Danske arkitekters tegninger fra det 20. århundrede (medforfatter: Karl Johan Skovgaard Lassen)

Frederik VII og grevinde Louise Danners gravmæler, i Karin Kryger (ed.): *Danske kongegrave*, Selskabet til Udgivelse af danske Mindesmærker I-III.

Ph.d –stipendiat, cand. mag. Simon Pedersen
--

(Ph. d. Projekt i fællesskab med Aarhus Universitet)

Forskningsprojekter

Ph.d.-projekt med titlen:

"Åndens Katedraler - Om kunstmuseets betydning og metamorfose i Danmark belyst igennem dets arkitekturhistorie"

Projekter er organiseret og finansieret i samarbejde mellem *Danmarks Kunstbibliotek, Afdeling for Kunsthistorie, Aarhus Universitet og Kulturministeriet*.

Projektet forfølger kunstmuseets udvikling i den danske arkitekturhistorie og forsøger at belyse dets historiske betydning igennem museets stiludvikling og formsprog.

Projektets arbejdsfelt er den danske arkitekturhistories museumsbyggerier og projekter (ikke-realiserede projekter og konkurrenceforslag), men med udblik til kulturens øvrige huse. Periodemæssigt strækker projektet sig fra Danmarks første kunstmuseum *Thorvaldsens Museum* (1844) og frem til *ARoS, Aarhus Kunstmuseum* (2004) og *Ordrupgaards tilbygning* (2005).

Hertil arbejder projektet med to indbyrdes forbundne niveauer:

a) Én arkitekturhistorisk, diakron undersøgelse af kunstmuseernes formsprog, stiludvikling, bygningshistorie, etc. Dette niveau er i stort omfang baseret på forskning og rekognoscering i bl.a. *Samlingen af Arkitekturtegninger* ved *Danmarks Kunstbibliotek*.

b) Én analyserende, synkron undersøgelse, der på baggrund af det første niveau forfølger forskellige arkitektoniske temaers oprindelse og udvikling indenfor kunstmuseets arkitektur. På dette niveau arbejder projektet med at anskueliggøre og belyse de kulturelle, politiske og idéhistoriske strømninger og hensigter, der knytter sig til kunstmuseet som idé og institution. Disse temaer er fx: a) Museets rumlige organisering og udformning, b) Museets placering og relation til byrummet/landskabet, c) Udvidelser og tilbygninger til museet, d) De sakrale elementer og den verdslige funktion, e) Bevægelsen fra oplysningsmuseum til oplevelsesmuseum, etc. Forfølgelsen af disse spor udgør et væsentligt vidnesbyrd om kunstmuseets kulturhistoriske rolle og betydning som ”åndens katedraler”.

Forskningsområder

- 1) Kunstmuseer og museumsarkitektur
- 2) Arkitekturhistorie og arkitekturteori
- 3) Digitale medier og ny teknologi i relation til arkitektur og design
- 4) Filosofisk æstetik og æstetisk teori

Publikationer 2005

- 1) ”Fra Altes Museum til AROS – tur/retur” i *Nordisk Museologi 2005 nr. 1*.
- 2) ”ARoS, Aarhus Kunstmuseum – et nyt museum?” i *Fra bjerget til byen*, Aarhus Universitetsforlag, Århus, 2005.

Planlagte publikationer 2006

Temaudgivelse om ”Museumsbyggeri og museumsarkitektur” i det kunstfaglige tidsskrift *Passepartout*.

Ph.d-stipendiat, cand.scient. bibl. Mikkel Christoffersen

(Ph.d. Projekt i fællesskab med Danmarks Biblioteksskole)

Forskningsprojekt

Mit projekt omhandler beskrivelse og tilgængeliggørelse af visuelle ressourcer i kulturarvsinstitutioner og tager udgangspunkt i Danmarks Kunstbiblioteks to samlinger, Kunsthistorisk Billedarkiv og Samlingen af Arkitekturtegninger. Overordnet skal det analyseres, hvorledes visuelle ressourcer kan karakteriseres som dokumenttyper, hvorledes deres indholdsside kan klarlægges og udtrykkes samt hvilke arkitekturer, de resulterende beskrivelser kan indgå i - med særlig vægt på harmonisering og interoperabilitet med andre dokumenttyper inden for kulturarven.

2005:

- Seminar på Uppsala Universitet, Institutionen för ABM

Publikation

- Artikel (formidling): "Billeder, billeder af billeder og billeder af billeder af billeder". *BiblioteksskoleNyt*. 2005 (3-6).

IV. GÆSTE-MEDARBEJDERES PROJEKTER (2000-2005)

Biblioteket har i de sidste fem år været vært for en række i hovedsagen eksternt finansierede forskningsprojekter, som er godt i gang eller nærmer sig deres afslutning. Her en opsummering.

Status for de fem eksterne projekter:

Projekt 5 er afsluttet i 2004.

Projekt 3 afsluttes i 2006.

Projekt 2 nærmer sig afslutning og der søges penge til publicering.

Der arbejdes videre på projekt 1, 4 og 6.

Om projekterne gælder samlet, at de har gennemgået og kastet nyt lys over vigtige dele af Bibliotekets og Kunstakademiets samlinger. Samlingen af Arkitekturtegningers nye studiefaciliteter, der har givet alle involverede mulighed for længerevarende fast arbejdsplads, har bidraget positivt til at skabe et frugtbart åbent arbejdsmiljø omkring opgaverne.

1) Tidligere forskningsbibliotekar og souschef, mag. art Emma Salling

(forskningsprojekt finansieret af Carlsbergfondet ½ 2000-31/1 2001, jfr. Forskningsrapport 1999 og 2000).

Det danske kunstakademi 1754-1857. Akademiets historie belyst gennem dets kunstsamling.

I hele året 2004 var forskningsprojektet stillet i bero på grund af ESs virksomhed som medredaktør ved trebindsværket *Kunstakademiet 1754-2004*, hvis sidste bind blev udgivet i november 2004 med påfølgende afvikling af redaktionsarbejdet. I 2005 er udarbejdelsen af

manuskriptet til en monografi og den supplerende forskning blevet fortsat. Der er foretaget revision af det allerede foreliggende ræsonnerede katalog over maleri, skulptur, medaljer, tegninger, grafik og arkitekturmodeller. Det omfatter eksisterende værker på Akademiet (631), værker afgivet til museer (42) og værker, som kun kendes af omtale eller afbildninger (363). Manuskriptet til monografiens kapitler er påbegyndt, således at flere kapitler foreligger som helt eller delvis revideret tekst. Der fortsættes med udarbejdelsen af de øvrige kapitler. I forbindelse med såvel kataloget som kapitlerne forestår der flere arkivalske undersøgelser og verifikationer af detaljer.

Publiceret arbejde: *Kunstakademiet 1754-2004* (2004), bd. I, kapitel 1: "Fundamentet, de første hundrede år", s. 22-72 og s. 97-104. Bd. III (i samarbejde med Anneli Fuchs): indledende, orienterende afsnit til bindets forskellige fortegnelser over professorer, medlemmer, medaljemodtagere m.m. og billedtekster.

2) Mag. art. Karin Kryger (forskningsprojekt finansieret af Kulturministeriets Forskningsfond 1/9 1999-31/8 2000, jfr. Forskningsrapport DKB 2000)

har afsluttet manuskriptet til en monografi om H.B. Storcks arkitektur og restaureringer på ca. 700 sider. Der arbejdes videre både med færdigredigering, nødvendige opdateringer, illustrationer og finansiering af udgivelse.

Andre opgaver, som KK har følt sig forpligtet til at påtage sig, har forsinket projektet. Her i blandt er bogen *Tranquebar - Kirkegårde og gravminder* (Kbh. 2002; Engelsk udgave Kbh.2003), en udstilling, der byggede på bogen på Samlingen af Arkitekturtegninger dec. 2002-marts 2003, redigeringen af trebindsværket *Danske Kongegrave* samt bidrag til *Kunstakademiet 1754-2004* og udstillingskataloget *Spejlinger i gips* (Kbh. 2004).

KK har, på grundlag af materiale indsamlet til Storck-projektet, skrevet en artikel: "Restaureringerne af S. Nicolai Kirke i Svendborg i 1800-tallet" til en bog om Skt. Nicolai Kirke i Svendborg, der udgives i anledning af Svendborgs 1000-årsjubilæum som købstad 2003. Bogprojektet sker i samarbejde med forskere fra Syddansk Universitet og Nationalmuseet. Forventet udgivelse 2006.

3) Arkitekt MAA Gorm Harkær (forskningsprojekt blev i 2000 støttet med løn i tre måneder af Bibliotekets egne midler):

En monografi med arbejdstitlen *Kaare Klint* er afsluttet og planlægges udgivet af *Arkitektens Forlag* 2006. Kunstindustrimuseet har berammet en udstilling om Kaare Klint til 2007.

4) Fil. lic. Marjatta Nielsen (forskningsprojekt finansieret af Kulturministeriets Forskningsfond 1/9 2000-31/8 2001, jfr. Forskningsberetning 2001-2002)

MN har fortsat arbejdet med Johannes Wiedewelts (1731-1802) tegninger fra Rom i årene 1754-1758. Selve registreringen og affotograferingen blev afsluttet i 2001, mens arbejdet med monografien blev noget forsinket p.g.a. computerproblemer. I tidsrummet fra 2001 til 2004 fortsatte hun arbejdet i sin fritid ved siden af en heltidsansættelse, og derefter igen mere intensivt.

Et forskningsophold i Rom på et stipendium fra Dronning Ingrid's romerske Fond i 2004, og i Paris i marts 2006 på egen regning har betydet store fremskridt i arbejdet, som forventes at blive publiceringsklart i løbet af 2007.

Ud over foreløbige publikationer og arbejder under udgivelse, har MN holdt adskillige foredrag om Johannes Wiedewelt og hans romerske tegninger, der også tjener som forarbejder til monografien.

Publikationer:

1. "Between Art and Archaeology: Johannes Wiedewelt in Rome (1754-1758)" i J. Fejfer, T. Fischer-Hansen og A. Rathje (edd.), *The Role of the Artist in the Rediscovery of Antiquity* (Acta Hyperborea 10), Museum Tusulanum Press, University of Copenhagen 2003, 181-208

Under udgivelse:

2. Redaktion af samleværket *Johannes Wiedewelt - A Danish artist in search of the past, for the future* (Acta Hyperborea 11), Museum Tusulanum Press, University of Copenhagen (ca. 300 s.). I værket indgår artikler, hvor Wiedewelts virke ses fra mange forskellige synsvinkler. MN's egne bidrag (nr. 3-5):

3. "In search of the past - shaping the future: an outline of Wiedewelt's life and work" (20 s., 15 fig.)

4. "For King and Country: Johannes Wiedewelt's Roman drawings in his artistic practice" (19 s., 16 fig.)

5. "Winckelmann's explorations in Roman antiquity collections. Review article on recent books of Winckelmann's first years in Rome", (6 s.). (Anmeldelse af Joselita Raspi Serras publikation af J.J. Winckelmanns manuskript fra 1756 med beskrivelser af romerske privatsamlinger, som han besøgte, ofte i selskab med Wiedewelt)

6. "I colori del marmo nell'opera di Johannes Wiedewelt: scelte estetiche e realtà economiche nella Danimarca del Settecento", i: P. Julien (ed.), *Couleurs d'éternité. Marbres et décors religieux XVIe-XVIIIe siècles (Actes colloque Rome 2004)*, *Mélanges de l'École Française de Rome* (22 s., 12 fig.)

5) Mag. art. Vibeke Andersson Møller (forskningsprojekt finansieret fra Kulturministeriets Forskningsfond og Bergiafonden 1/9 2000-28/2 2002, jfr. Forskningsberetning 2001-2002)

har i 2003 afsluttet sin bog *Arkitekten Frits Schlegel* (ca. 320 s.) og fundet midler til at få den publiceret på *Arkitektens forlag*. Bogen udkom i foråret 2004.

6) Universitetslektor mag. art. Hannemarie Ragn Jensen (forskningsprojekt finansieret af Kbh. Universitet og Kulturministeriets forskningsfond 1/9 2002 til 31/8 2003, jfr. Forskningsberetning 2003)

I fortsættelse af det tidligere omtalte forskningsprojekt med henblik på registrering og præsentation af maleren J.L.Lunds c. 260 1:1 kalker efter senmiddelalderens og den tidlige renæssances italienske mestre uddybes med henblik på publikation og udstilling følgende punkter:

Grundlaget for J.L.Lunds ønske om at opbygge en studiesamling:

Da mange af værkerne af Lund anses for at være af andre mestre end kunsthistorien på

nuværende tidspunkt skønner er korrekt, er det en forudsætning for forståelsen af samlingens karakter, at belyse hvilke kilder J.L.Lund havde til rådighed. Dette sker med udgangspunkt i J.L.Lunds rejsedagbøger og brevsamling.

Da kalkerne i hovedsagen består af omhyggeligt udvalgte fragmenter og detaljer af større helheder foretages en komparativ analyse mellem kalker og original med henblik på at belyse materialets a) værdi som undervisningsmateriale og b) som dokumentation for originalernes tilstand i 1804 og dermed kunsthistoriske betydning på daværende tidspunkt.

Da det er en kreds af intellektuelle kunstkere og kunstnere som interesserer sig for senmiddelalderens og den tidlige renessances mestre i begyndelsen af det 19. årh. var en del af originalerne i forfald. Nogle er øjensynligt siden gået tabt, andre er blevet ført til bl.a Tyskland og England, hvor enkelte er gået tabt under 2. verdenskrig, mens andre indgår i museernes samlinger. Informationerne om originalernes proveniens er en væsentlig del af katalogiseringen og dokumentationen for samlingen betydning som et tidlige pædagogisk og kunsthistorisk tiltag, dertil føjes endvidere datidens forståelse for bevaringsværdi, mulig restaurering og udbredelse af kendskab til disse mestre.

Da jeg ikke har haft mulighed for at foretage en rejse som svarer til den, der førte Lund rundt i Norditalien, savnes endnu nødvendige informationer om nogle af de italienske forlæg, især freskoudsmykninger.
